

TJÓÐSKAPARMENNING

Tað er lett at prógva, at eingin flokkur hefur verið meinari fyri sanna tjóðskaparmenning enn fólkaflokkurin. Her er ikki bara tær veruligu stöðurnar til einstoku málini, sum flokkurin hevur tikið. Men tað er kanska meiri vert at at gera sær greitt lyndi og lagi í høvuðshugsjónini, sum flokkbygging uppá. Her skal verða tikið eitt sindur í bæði.

Vit viðgera sjálfstýrisflokkirnar sum merkti sjálfstýrisflokk in, áðrenn hann kløvnaði í mangar partar, fleiri flokkar, og fólkaflokkin sum hann er í dag, undir einum.

Her verða so tiknar fram nakrar hendingar:

MÁLID:

Tá ið javnaðarmenn settu fram uppskotið, at eingin mátti gera sær lærari í Føroyum uttan prógv í føroyskum máli, greiddi fólkaflokkssku sjálfstýrismenn ikki atkvøðu fyri málinum!

Her var vist talan um onkrar persónligar interessur, ið eingu framum interessuna fyri tjóðskaparmenningina.

Tá ið javnaðarmenn settu uppskot fram um ein serligan føroyskan mentunargrunn, fingur teir ikki fólkaflokksmenn inar at vera fyri hesum stóra máli.

Seinni hongdu studentarnir forgongilig agn upp í eitt uppskot um ein mentunargrunn, knýttu sjálfstýrisnevnið Jóanes Patursson uppi. Tá bar til. Uppskotið reykt ígjøgnum við fullum musikki. Glitri til ein mann var meiri vert enn kærleikin til veruliga tjóðskaparmenning.

Við undantak av nokrum fáum monnum eru fólkaflokksmenn gitnir fyri at tala og skriva so ringt og illavörðið for oyskt mál, at málsþilla nærmast vorðin sermerking fyri fólkaflokk. Blaðstjórin á »Dagblánum«, Knud Vang, er avmyndaður við teguni fullari av óðum, ið hann hevði við hondina at stroya yvir tað skrivaða. Hvar ið ð-ini skuldu setast hevði hann og hevur hann ikki skil á. Men ríkiligt skuldi vera til, verður hann speirkin við. Og formaðurin Thorstein Petersen, var so daniserður, tá hann kom á ting sum vinnuflokkssmaður og anti-Jóanesarmáður, at hann hevði gloymt bendingina, hevði kastað alla bending burtur, hon sum er sermerkið fyri mál okkara. Og hann skrivaði so fult av feilum, at arkið var svar og fult av rettingarskeinum, tá ið tað kom aftur frá skilafólki í føroyskum máli at fara á prent.

FLAGGIÐ

Í 1931 høvdu javnaðarmenn uppskot um at skráseta føroy-

ska flaggið við lóg sum Føroya flagg uttan fyri og innan fyri sjómarkið. Men fólkaflokkssku sjálfstýrisrhetjurnar vildu ikki greiða atkvøðu fyri tí. Teir feldu tað við koldum blóði. Hvi? spyrst tú og heldur, at hatta mátti verið ov galið ella ikki sannleiki. Jú, sannleiki er tað. Hyggjð bara í lótingstíðindin av 1931. Hvi? Ja, tað segði jú sjálvur høvdingin: flaggið skuldi setast ígjøgnum við demonstration. Tað kundi aldri forast ígjøgnum við demonstration. Men tað kundi verið nýtt til at demonstrera við móti donum. Tað var heldur aldri vilji og ynski hjá fólkaflokkssku sjálfstýrisdaffiskunum at fremja flaggmálið. Nei, tað mátti endiliga ikki nýta fram. Men verða tókt til at demonstrera við, skapa hatir og illstøðu við. Ljódar hart. Men eingin onnur forkláring er møguleg, so mikið meiri, sum tað sum sagt jú av sjálvum høvdinginum var nýtt orðið demonstration, ið sigur alt.

Og hin síðan av fólkaflokkinum er, at hann sum stórmaðna flokkur hevur aldri verið og verður aldri náttúrari enn tað hóskar peningaintressunum. Hann er ikki óðrvisi enn átrir kapitalistaflokkar yvir viður veröld. Hann er líka so lítið sum aðrir stórmaðnaflokkar náttúrari enn tað passar hansara

peningaintressum. Ger náttúrari uttan ikki tað, hevur hann onga interessu. Tá er ein ikki ein twoshilling verður. Tað gav at byta undir krínum, tá ið nú verandi óðamaður fólkaflokk in talaði um loysing og helt fyri, at tað var vert at loysa frá Danmárk, tí tað loysti seg betri, um vit skuldu vera saman við øðrum ríki, at vera saman við Bretlandi, serliga handilsliga og marknaðarlaga. Men hann er kanska ein tann, sum er longest úti í kaldari og kyniskari spekulajóni í tí náttúrari.

Tann einasti flokkur, sum av sonnum kann prógva, at hann er náttúrari við djúpum rótum í og kærleika til alt sum er føroyskt, er javnaðarflokkurin. Og tað er eisini hann, sum eigur æruna fyri at kalla øll náttúrari framstíg.

Tað vóru hansara uppskot, ið flýst móðurmálsþurningin, undirvising á føroyskum í føroyskum skólum, føroyskt sum høvuðsmál her á landi, lóg-gávavald við føroyskum sum lógarmáli, føroyska flaggið góð kent við lóg, rætt til at yvirfaka tað fulla sjálfstýri, um vit halda tað gagna fólkinum best o. s. fr.

Fólkaflokkurin skal hætta sær at taka sanna tjóðskaparmenning á tugguna.

Tjóðnýting — nationalisering

Hin fægi franski javnaðarmáðurin Jules Moch skrivar grein viðvikjandi Frakklands tjóðnýting:

«... Í dag eigur ella rekur hin franski státturin á ymiskan hátt fylgjandi vinnulivsgreinar:

- øll kolarám,
- næsta allar el-kraftarstöðir og gassvirki,
- transport og el-nýting,
- hópin av oljufeløgum til borsmett virði yvir 1000 milljar av sveisarafrankum,
- allar jarnbreytir, ið nýtast av hinum almenna,
- ¾ av øllum handilsflotum undir fronskum merki,
- 2/3 av allari teirri fronsku loftsfersluni,
- øll Renaults bilframleiðslan,
- flestu av vápnamiðstöðum,
- hópin av virkjum í kemikalíu — og taðframleiðsluni,
- innlánsbankar við 60 % av øllum bankkontinum,
- serligar íleggingarstovnar sum t. d. Banque de France »Caisse des Depots et Consignations« og »Banque de Commerce Extérieure« v. fl.,
- tryggingarfelag, ið taka

40 % av samlaðu tryggingargjaldshæddini,

- ymisk virki innanfyri pressu- og biografindustriin,
- útvarp og alt fjarsýni,
- atomkraftavirki,
- státsstovnarir fyri »egns-útvikling« og býplanslegging o. a. m.

Hesi virki og onnur, sum tilsamans eru fleiri hundrað, og sum státturin í yvir 100 eigur meirlutan av partapeninginum hava flestu dótturvirki, ið státturin eisini eigur meirlutan av partapeninginum.

Státsvirkin hava tilsamans yvir 1 milljón av mænskum í arbeiði sínum.

Tey tekna seg fyri yvir 20 % av allari ílegging og hava yvir 15 % av allari umseting í ríkinum. Taka vit so átræt hesum virkjum, sum státturin bein leiðis tekur lut í við státslán-um, kredittum ella á annan hátt, visir tað seg, at hitt almenna tekna seg fyri 1/3 av allari náttúrari formúguni og hevur 1/4 av øllum arbeiðarum í sínum arbeiði. Og leggja vit so øll virki, sum bæði státtur og hitt privata eru um íleggingina á jøvrum fotti, sæst, at státturin hevur ávirkan á um helm-

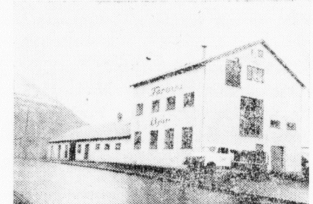
FØROYA BJÓR Hapadráttur

Fríggjadagin hin 31. august 1962 varð trekt í FØROYA BJÓR hapadráttinum.

Vinnarar vóru:

Olaf Løjtsen, Sorvági
vann 1 3-armsbandur
Jógvan Olsen, Sandavági
Marianna Skarðenni, Klakksvík
Johanna Thomsen, Hellurnar
Sólrun Hentza, Sorvági
vannu 1 ks. FØROYA BJÓR minirvalvatn hvør.

Tá tygum hava eitt ella fleiri sett av kapsum við numrunum frá 1 til 10, send teir til

FØROYA BJÓR
KLAKKSVÍK

og verða tygum eisini við í lutakastinum um fjartalspremiurnar 1 KIKARA

Vinningar henda mánaða verða:

- 1. premia a 1 leðurmappa
- 4 premiur a 1 ks. FØROYA BJÓR minirvalvatn

Bið um tað besta, bið um FØROYA BJÓR, sjálvandi

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

Eg nýti einans
Marga
at baka við
steikja við
og til alla matgerð

MARGARIN PALMÍN
Margarinvirkið „Marga“
TØRSHAVN

ingim av allari tjóðarframleiðsluni. Teir heilt ella lutvís tjóðnýttu idnaðir standa altíð á jøvnum kappingafori við privata virkin. Hesin útviklingurin hevur høgt djúpt í og verðið privatkapitalismuni til sáran bága.

Tá ið onkur her á landi hevur roynt at sagt fólki her á landi, at um vit komu uppi fjølsgmarknaðin, vildi blivið

torført at framt tjóðnýtingarplanir javnaðarmanna, so tað stórt mistak.

Frakland er eitt av høvuðslondum av teimum 6. Tað hevur sum sagt tjóðnýting, so tað stendur roki av tí. Italia gevur tí lítlið e'tir.

Nei, tjóðnýting vil ikki verða bannað innan fyri felagsmarknaðin!